ZPRAVODAJ
WINTRŮV RAKOVNÍK 2018
1

Divadlo jako umění dialogu

Prožíváme turbulentní období. Někteří komentující dokonce poukazují na osudové osmičky a mluví o novém „pražském jaru“ 2018. Poslední měsíce, a především od posledních sněmovních voleb, je ve vzduchu čím dál víc cítit změna. Ne snad že bychom hromadně začali být rozumnější či naopak hloupější, jen se zdá, že nám hodnotový marasmus nového tisíciletí nějak přestává být lhostejný. To je dobře. Bohužel pro nás všechny, o tom, které hodnoty vlastně postrádáme, panují velmi rozličné představy.

Disputace, které se snaží na tuto otázku odpovědět, probíhají na vrcholně politických kolbištích, v médiích, mezi přáteli i v rodinných kruzích. Výsledky jsou zoufalé. Není problém, že se neshodneme, to je ve větších počtech vyloučeno a v demokracii je to dokonce žádoucí jev. Průšvih ale je, že si nerozumíme. Nechápeme se. Neumíme si vzájemně své pozice vysvětlit a pochopit své postoje. Vznikají tak oddělené názorové ostrůvky, které mezi sebou nekomunikují nebo komunikují strašně.

Proč tahám politiku do úvodníku Zpravodaje? Inu, když vidím všude kolem, jak se spolu lidé nejsou schopní bavit, jak ve třetí větě sporu utíkají k osobním invektivám a diskuze končí zhruba v poloze „klacek je nejlepší argument“, případně v oblíbeném modelu „dva na sebe řvoucí ampliony“, uvědomuji si s o to větší palčivostí, čeho si na divadle nejvíc cením.

Dialogu.

Dialog prostupuje celým divadelním procesem a je jeho naprosto klíčovou esencí. Vše začíná dialogem autora a režiséra, v němž autor vyjádří textem svůj postoj a režisér se snaží pochopit autorovu myšlenku, přizpůsobit si ji a přitom nejít proti jejímu duchu, ale respektovat autora. Následně naopak režisér o své myšlence přesvědčuje herce, kteří třeba nesouhlasí nebo nerozumí, ale přesto s důvěrou vloží své jevištní konání do režisérových rukou. Na jevišti pak jsou pochopitelně mistry dialogu právě herci. Celá výsledná inscenace je pak dialogem souboru s divákem, protože ten není jen pasivním příjemcem slov a obrazů. Diváku, jsi s námi? Sleduješ, zajímá tě to? Nemáme zpomalit? Tady by ses mohl zasmát, ááá, výborně…

Ve všech těchto dialozích je respekt. Neřeknete si nad scénářem, mně je fuk, jak to ten čičmunda myslel, já z toho udělám western. Spíš budete přemýšlet, co všechno tam vlastně autor napsal, co vám ještě uniklo? Neřeknete si při zkoušení, herci jsou idioti, prostě si je naanimuju, jak potřebuju, protože tak to z nich nikdy nedostanete. Neřeknete si kašlu na diváka, protože pak se on vykašle na vás a prostě nepřijde. Zkrátka by to nefungovalo.

Amatérské divadlo má k tomuhle všemu ještě jednu dialogovou disciplínu, která si zcela zaslouží přívlastek královská. Tou je rozborový seminář. Po hodinách práce a litrech krve, potu a slz, za kterých vznikla inscenace, si přijít pro veřejnou kritiku vlastního díla, je ohromná odvaha. Vyslechnout připomínky, nebrat si je osobně a i přes možné zklamání nebo lítost je vzít věcně, to je obrovská škola pokory, vstřícnosti a sebereflexe. Vážím si každého souboru, který takovou zkoušku zvládne a který ji dobrovolně a mnohdy opakovaně podstupuje.

K tomu, aby byl i rozbor dialogem, ale nestačí statečný soubor. Mnohem větší tíže odpovědnosti za dialog totiž vždy leží na straně toho, kdo víc ví, kdo má větší přehled, víc zkušeností, lepší schopnosti. V této pozici je na přehlídkách odborná porota, chcete-li lektorský sbor. To on musí diskusi vést, vysvětlovat, sledovat, zda protistrana rozumí, kritizovat, opravovat, ale přitom neurážet, nezesměšňovat ani nedemotivovat. To je skoro nadlidský úkol. Pak mu vstřícný partner nastaví ucho a otevře svou mysl.

Jak moc složité je ovládnout toto umění, vidíme právě na současné veřejné debatě. Proto si ještě více než jindy uvědomuji, jaký poklad v divadle máme, když jsme ochotni a schopni se setkávat a otevřeně spolu mluvit. A za to vám všem, kteří se na tom podílíte, obrovské díky.

Petra Slížková

PROGRAM

Středa 14. března 2018

19.00 – 21.20 hodin
Peter Shaffer/Vlastimil Fidler
AMADEUS
DS Boženy Němcové Plzeň

22.30 – 23.30 hodin
Rozborový seminář Amadeus

Čtvrtek 15. března 2018

10.00 – 11.00 hodin
Petr Matoušek/Petr Matoušek
ZBOROV ANEB HRDINOVÉ BEZ PATOSU
Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

13.00 – 14.00 hodin
Rozborový seminář Zborov...

19.00 – 20.50 hodin
Petr Matoušek/Petr Matoušek
VŠICHNI JSME HERCI… ANEB CO BY KDYBY
Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

22.00 – 23.00 hodin
Rozborový seminář Všichni jsme herci...

Pátek 16. března 2018

14.00 – 16.10 hodin
Robin Hawdon/Andrea Smékalová
DOKONALÁ SVATBA
DVO Vznešený DIVOCH Vlašim

17.15 – 18.15 hodin
Rozborový seminář Dokonalá svatba

19.30 – 21.50 hodin
Rey Cooney/Petr Říha
PEKLO V HOTELU WESTMINSTER
Dobřichovická divadelní společnost z.s.

23.00 – 24.00 hodin
Rozborový seminář Peklo v hotelu...

Sobota 17. března 2018

10.00 – 10.50 hodin
Charles Bukowski/David Slížek
O BÁSNÍKOVI
DIVADLO (bez záruky) PRAHA

12.30 – 13.30 hodin
Rozborový seminář O básníkovi

15.00 – 16.25 hodin
Mario Geraldi/Karel Purkar
ZLOMATKA
Divadelní spolek TYL Říčany

17.30 – 18.30 hodin
Rozborový seminář Zlomatka

19.00 – 20.20 hodin
Karel Čapek/V.A.D.
VÁLKA S MLOKY
V.A.D. Kladno

21.30 – 22.30 hodin
Rozborový seminář Válka s mloky

23.30 hodin
VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ A ZAKONČENÍ WINTROVA RAKOVNÍKA 2018

ODBORNÁ POROTA WINTROVA RAKOVNÍKA 2018

doc. Mgr. Milan Schejbal,
umělecký šéf a režisér Divadla A. Dvořáka Příbram

PhDr. Milan Strotzer,
odborný pracovník NIPOS-Artama

MgA. Zdeněk Janál,
dramaturg Městského divadla v Mostě

■ REDAKCE ■ Píší Petra Slížková, Honza Švácha, Jirka Štraub ■ fotí Ivo Mičkal ■ ilustruje David Daenemark ■
■ sází Pavla Zimmermannová ■ korektury Lída Strejcová ■ Toto číslo vychází ve středu 14. března 2018